

Iva Tošić<sup>1</sup>,  
Olivera Novaković<sup>2</sup>

## VRSTE OSIGURANJA U SPORTU (REGULATIVA U DOMAĆEM I UPOREDNOM PRAVU)

### *Apstrakt*

*Sport je nezaobilazan deo ljudskog života, bilo da je vid zabave, rekreacije ili profesionalne delatnosti. Međutim, iako pozitivno utiče na psihofizički razvoj, on sa sobom nosi i visoke rizike od nastanka štete usled različitih povreda. Jedan od glavnih vidova zaštite oštećenih lica predstavlja upravo sportsko osiguranje. Ono se po pravilu temelji na načelu dobrovoljnosti, mada se sa sve većim razvojem sporta u pojedinim zemljama uočava i zakonsko uvođenje obaveznog osiguranja u određenim slučajevima. U prvom delu rada autori se bave vrstama osiguranja u sportu, koje obuhvata osiguranje od odgovornosti i osiguranje od posledica nesrećnog slučaja, dok će u drugom delu akcenat biti na domaćem zakonodavstvu uz navođenje određenih nedostataka, koji po mišljenju autora postoje, kao i primeni ove vrste osiguranja u praksi, uz osvrt na uporednopravna rešenja.*

**Ključne reči:** *sport, osiguranje, sportista, Zakon o sportu, obavezno osiguranje*

### 1. Uvod

Nastanak sporta karakterističan je za svako društvo iz različitih razloga. U nekim zemljama je sport nastao kao rasonoda, dok je u drugim zemljama bio vrsta treninga čiji je cilj da se ustanovi da li je određena individua sposobna i korisna za vojnu službu, ali je u svakom slučaju, sport predstavljao oličenje kulture, tradicije i običaja jednog društva. Upravo zbog njegove duge istorije i značaja koji ima, danas definisanje pojma sporta predstavlja težak zadatak, kome preta opasnost da iz definicije izostavi određene faktore i parametre koji su važni u sektoru sporta. Međutim, međunarodne konvencije i zakoni određenih država u oblasti sporta teže da u regulisanju materije sporta, daju i njegovu definiciju koja će dati širok manevarski prostor za tu-

---

<sup>1</sup> Istraživač pripravnik Instituta za uporedno pravo u Beogradu., E-mail: iva\_tosic@hotmail.com

<sup>2</sup> Advokatski pripravnik. E-mail: olja91novakovic@gmail.com

mačenja, a kasnije i primenu u svim aktivnostima koja su vezana za sport.<sup>3</sup>

Danas, u Srbiji, sport se definiše kao deo fizičke kulture koji obuhvata svaki oblik organizovanog i neorganizovanog obavljanja sportskih aktivnosti i sportskih delatnosti od strane fizičkih i pravnih lica u sistemu sporta, u cilju zadovoljenja potreba čoveka za stvaralaštvom, afirmacijom, fizičkim vežbanjem i takmičenjem sa drugima.<sup>4</sup> Upoređujući razvoj sporta u prethodnih šest decenija, zabeležen je značajan rast interesovanja za sportskim aktivnostima, što u pogledu amaterskog bavljenja sportom, što profesionalnog, a sa rastom interesovanja, došlo je i do rasta dostupnosti većine sportskih disciplina širokim masama. U prilog navedenom govori činjenica da je na Olimpijskim igrama održanim u Londonu 1948. godine, učestvovalo okvirno 4.000 sportista koji su predstavljali 59 zemalja sveta, dok je na Olimpijskim igrama održanim u Londonu, 2012. godine, učestvovalo približno 11.000 sportista koji su predstavljali 75 zemalja.<sup>5</sup> Kao primer se takođe može uzeti i skijanje, koje je nekada bilo pristupačno nekolicini ljudi, dok je u proteklih 20 godina zabeležen veliki rast razvoja ove discipline, od opereme, skijališta, pa sve do broja skijaša amatera. Međutim, bez obzira na to koliko se razvija određeni sport, kao i propratna oprema, povrede se ipak dešavaju i svaka sportska aktivnost nosi sa sobom određeni rizik.

Ono što je privuklo autorima ovog rada pažnju, jeste zakonska regulativa, kao i načini realizacija ovog osiguranja u praksi i to kako profesionalnih i vrhunskih sportista, tako i sportista amatera.

### **2. Vrste osiguranja**

Kao što je već navedeno, broj sportista svakodnevno raste, pa iz tih razloga raste i potreba za razvojem instrumenata osiguranja od mogućih rizika koji se javljaju prilikom vršenja ove aktivnosti. U skladu sa navedenim razvila su se dva tipa osiguranja kojima se ova zaštita obezbeđuje: osiguranje građanske odgovornosti kojim se osigurava naknada štete koja je prouzrokovana trećem licu, a za koju osiguranik odgovara i osiguranje od posledica nesrećnog slučaja kojim se pruža zaštita osiguraniku za slučaj nastanka sportske povrede.

#### ***Osiguranje od odgovornosti***

Osiguranje od odgovornosti predstavlja noviju vrstu osiguranja čiji je puni razvoj vezan za drugu polovinu 19. veka kada je u pravu građanske odgovornosti došlo do krupnijih promena.<sup>6</sup> Osiguranje od odgovornosti čini deo

---

<sup>3</sup> Andonović S. (2017), „Pravo na sport kao ljudsko pravo“, *Strani pravni život* 3/2017, 132-133.

<sup>4</sup> Zakon o sportu, *Sl. glasnik RS* br. 10/2016, član 2 st.2.

<sup>5</sup> <https://www.britannica.com/sports/Olympic-Games/History-of-the-modern-Summer-Games#ref59611>, 15.04.2018.

<sup>6</sup> Šulejić P. (2005), *Pravo osiguranja*, Beograd, 389.

imovinskih osiguranja, iz čega proizilazi da ima odštetni karakter. Njegova glavna karakteristika za razliku od ličnih osiguranja, je da osiguranicima nadoknađuje gubitke koji bi oni mogli, odnosno jesu pretrpeli zbog ostvarenja ugovorenih osiguranih slučajeva na svojoj imovini ili materijalnim interesima.<sup>7</sup> Ono što ga razlikuje od ostalih vrsta imovinskih osiguranja je to što često osim naknade štete obuhvata i odbranu od odštetnih zahteva oštećenog. Moglo bi se reći da je najvažnije svojstvo koje ovu vrstu osiguranja razlikuje od ostalih imovinskih osiguranja što se kod ove vrste teško može utvrditi vrednost osigurane stvari.<sup>8</sup> U osiguranju od odgovornosti pojavljuju se tri lica: osiguravač, osiguranik i treće oštećeno lice. Na taj način ono pruža dvostruku zaštitu: osiguraniku i oštećenom licu. Osiguranik se štiti od posledica građanske odgovornosti kojima bi mogla biti otežana njegova aktivnost, tako što ih putem osiguranja preuzima osiguravač, a oštećenom se obezbeđuje sigurna naknada štete bez koje bi mogao ostati u slučaju insolventnosti štetnika.

Nesumnjivo je da svakodnevno raste broj obaveznih osiguranja od odgovornosti, međutim kada je reč o sportu, takva praksa još uvek nije u dovoljnoj meri zaživela. Veliki značaj i doprinos u razvoju obaveznog osiguranja u sportu ima Zakon o sportu Francuske<sup>9</sup> koji je donet 1984. godine, a režim obaveznog osiguranja je uveden još 1962. godine zahvaljujući odlukama donetim od strane nadležnog ministarstva.<sup>10</sup> Ovaj zakon usvaja režim opšteg obaveznog sportskog osiguranja, što govori u prilog tome da svest o značaju i razvoju sporta, a samim tim i rizika koje on sa sobom nosi ova zemlja prepoznaje već više od pedeset godina. Članom 321-1 Zakona o sportu određuje se da su udruženja, društva i sportske federacije, u funkciji vršenja njihovih aktivnosti, prethodno dužni da zaključe ugovor o osiguranju kojim se pokriva njihova građanska odgovornost. Ista obaveza je predviđena i za organizatore sportskih manifestacija<sup>11</sup>, kao i lica koja organizuju odgovarajuću sportsku ili fizičku obuku zainteresovanih.<sup>12</sup> Osiguranje pruža zaštitu sportskim grupama i

<sup>7</sup> Proso M. (2011), „Osiguranje profesionalne odgovornosti menadžera u sportu s posebnim osvrtno na posrednike u transferu nogometnih igrača“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 4/2011, 902.

<sup>8</sup> Proso M. (2010), „Sportsko osiguranje“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 2/2010, 415.

<sup>9</sup> *Code du sport de France*.

<sup>10</sup> Mićović M. (2012), „Sport i osiguranje“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 4/2012, 744.

<sup>11</sup> Član 331-9 Zakona o sportu Francuske, [https://www.legifrance.gouv.fr/affich-CODE.do;jsessionid=188929208583F27A03464609709E6402.tplgfr41s\\_1?idSection-TA=LEGISCTA000006151574&cidTexte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180415](https://www.legifrance.gouv.fr/affich-CODE.do;jsessionid=188929208583F27A03464609709E6402.tplgfr41s_1?idSection-TA=LEGISCTA000006151574&cidTexte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180415), pristup: 15.04.2018.

<sup>12</sup> Član 321-7, Zakona o sportu Francuske, [https://www.legifrance.gouv.fr/affich-CODE.do;jsessionid=188929208583F27A03464609709E6402.tplgfr41s\\_1?idSection-TA=LEGISCTA000006151574&cidTexte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180415](https://www.legifrance.gouv.fr/affich-CODE.do;jsessionid=188929208583F27A03464609709E6402.tplgfr41s_1?idSection-TA=LEGISCTA000006151574&cidTexte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20180415), pristup: 15.04.2018.

organizatorima, ali i legalnim predstavnicima sportskih udruženja, sudijama, osobama koje neposredno praktikuju sportske aktivnosti, bez obzira da li to čine redovno ili povremeno<sup>13</sup>, pokrivajući na taj način osiguranjem kako aktivnosti koje su direktno vezane za takmičenje, tako i one koje se odnose na administrativno funkcionisanje sportskih subjekata.<sup>14</sup> Sportska organizacija, koja ne izvrši zakonsku obavezu i ne zaključi ugovor o osiguranju, snosi krivične i imovinske sankcije. Ukoliko odgovorna lica ne zaključe ugovor o osiguranju, biće novčano kažnjena u iznosu od 7.500 evra i zatvorskom kaznom u trajanju od šest meseci. Takođe, lice koje je pretrpelo štetu, imaće pravo da od sportske organizacije zahteva isplatu naknade koju bi inače bio dužan da isplati osiguravač.<sup>15</sup> Osiguranje obuhvata telesne, materijalne i nematerijalne štete koje nastaju kao posledica vršenja sportskih aktivnosti, uz mogućnost da ugovor sadrži klauzule kojima se isključuje obaveza osiguravača da nadoknadi štetu. Za štetu koju je osigurano lice namerno prouzrokovalo, osiguravač ne odgovara.<sup>16</sup>

Pored Zakona o sportu Francuske, značajan pravni osnov za razvoj regulative u ovoj oblasti predstavlja Direktiva EU 2006/123<sup>17</sup> koja sadrži pravilo kojim se omogućuje uvođenje odgovarajućih sredstava obezbeđenja, kao što su garancija, jemstvo ili osiguranje od profesionalne odgovornosti (primereno prirodi i stepenu rizika), kada se radi o uslugama čije pružanje izaziva direktan i poseban rizik za zdravlje ili sigurnost primalaca usluga ili trećih lica, odnosno za finansijsku sigurnost primalaca usluga (potrebno je da opasnost direktno proizilazi iz usluge koja se pruža, da je takve prirode da može da izazove smrt ili ozbiljne telesne povrede).<sup>18</sup> Dakle, ovo pravilo se može primeniti i na sportske usluge.

Posebno mesto u osiguranju od odgovornosti kod sporta zauzimaju tzv. ekstremni sportovi, kod kojih je rizik nastanka štete najveći, pa u praksi nosioci sportskih aktivnosti nisu spremni da zaključe ugovor o osiguranju, zbog povećane premije koju treba platiti, ali često ni osiguravači, zbog neisplativosti, nisu spremni da ponude takve polise.<sup>19</sup> Iz navedenih razloga u poslednje vreme se primećuje tendencija propisivanja obaveznog osiguranja od odgovornosti.<sup>20</sup>

Kao što se vidi iz navedenog pravni osnovi za razvoj regulative u ovoj oblasti postoje. Međutim, u Srbiji, a i zemljama regiona ovo osiguranje je još uvek nedovoljno razvijeno.

---

<sup>13</sup> Buy F. i dr. (2009), *Droit de sport*, Paris, 699, navedeno prema: Mićović M., 744, fn.15.

<sup>14</sup> Buy F. i dr., 702, navedeno prema Mićović M., 744, fn.17.

<sup>15</sup> Buy F. i dr., 701, navedeno prema Mićović M., 744, fn. 19.

<sup>16</sup> Buy F. i dr., 703, navedeno prema Mićović M., 745, fn.20.

<sup>17</sup> Direktiva 2006/123/EZ o uslugama na unutrašnjem tržištu, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32006L0123&from=EN>, 15.04.2018.

<sup>18</sup> Mićović M., 745.

<sup>19</sup> Proso M., 421.

<sup>20</sup> Belanić L. (2011), „Ugovor o osiguranju od odgovornosti organizatora sportskog natjecanja“, *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 4/2011, 854.

***Osiguranje od posledica nesrećnog slučaja (sportske povrede)***

Sa porastom broja sportista, a i takmičenja na kojima oni učestvuju dolazi i do porasta broja sportskih povreda. Nesumnjivo je da su one čest slučaj, tako da se može reći da su na praktično postale sastavni deo bavljenja nekom sportskom aktivnošću<sup>21</sup>, naročito kada se radi o sportovima u kojima postoji neposredan kontakt između sportskih rivala.<sup>22</sup> O značaju ovog problema govori činjenica da je prema podacima iz 2002. godine broj sportskih povreda iznosio oko 30 miliona godišnje<sup>23</sup>, a verujemo da je u proteklih 15 godina taj broj još više porastao. Sportske povrede mogu dovesti do velikih gubitaka za sve sportiste, ali pre svega za sportiste profesionalce. Za njih to predstavlja gubitak zarade, a ukoliko se radi o teškim povredama nekada čak i gubitak zanimanja, koji sa sobom nosi trajni gubitak zarade koju bi mogli da ostvare po osnovu bavljenja sportskom aktivnošću.<sup>24</sup> Takođe, kako bi se što pre vratio sportu sportista mora učiniti sve što je u njegovoj moći da se što pre oporavi, a to vrlo često podrazumeva skupe preglede, rehabilitacione tretmane, kao i rehabilitacionu i ortopedsku opremu i pomagala, što predstavlja samo neke od najosnovnijih troškova.<sup>25</sup>

Iz navedenog možemo zaključiti koliko je za sportiste značajno da poseduju osiguranje od posledica nesrećnog slučaja, što je u određenoj meri prepoznato u našem, kao i uporednom zakonodavstvu. Tako, na primer Zakon o sportu Španije<sup>26</sup> u članu 59.2 predviđa obavezu svih federalnih sportista koji učestvuju na zvaničnim državnim takmičenjima da poseduju obavezno osiguranje od zdravstvenih rizika koji proizilaze iz odgovarajuće sportske aktivnosti. Takođe, navodi se da čak i u slučaju da je zdravstvena zaštita sportisti pružena od strane lica koje nije osiguravač, on je dužan da vrati troškove koji su nastali u vezi sa pružanjem te usluge. Detaljnija regulativa ovog pitanja u Španiji izvršena je Kraljevim Dekretom<sup>27</sup> od 4. juna 1993. godine, koji se posebno odnosi na član 59.2 Zakona o sportu. Njime se predviđa da će Španske sportske federacije, ili autonomne federacije integrisane u njih za sportiste koji su njihovi članovi, a učestvuju na zvaničnim državnim takmičenjima izvršiti osiguranje od zdravstvenih rizika koji proizilaze iz odgovarajuće sportske aktivnosti.<sup>28</sup> One će prilikom izdavanja sportske dozvole kojom mu se

<sup>21</sup> Proso M., 416.

<sup>22</sup> Mićović M., 746.

<sup>23</sup> <http://www.thisismoney.co.uk/money/mortgageshome/article-1531159/Luge-and-learn.html>, pristup: 17.04.2018.

<sup>24</sup> Mićović M., 746.

<sup>25</sup> Proso M, 416.

<sup>26</sup> <https://www.boe.es/buscar/pdf/1990/BOE-A-1990-25037-consolidado.pdf>, 17.04.2018.

<sup>27</sup> *Real Decreto* 849/1993, de 4 de junio. por el que se determina las prestaciones mínimas del Seguro Obligatorio Deportivo. <https://www.boe.es/boe/dias/1993/06/23/pdfs/A19156-19157.pdf>, pristup: 15.04.2018.

<sup>28</sup> Real decreto 849/1993, član 2.

omogućuje učešće na nacionalnim takmičenjima sportisti izdati individualnu polisu osiguranja čiji je minimalni sadržaj: označenje osiguravača, osiguranika i korisnika osiguranja, uključene i isključene rizike i osiguranu sumu. Aneksom Kraljevog Dekreta predviđene su minimalne pogodnosti koje je neophodno omogućiti obavezanim osiguranjem za sportiste, a koje se odnose na medicinsko-hiruršku pomoć za nesreće koje su se dogodile na nacionalnoj teritoriji, farmaceutsku pomoć, pomoć za troškove proteza i rehabilitacione troškove, sve bez limita ali sa vremenskim ograničenjem od 18. meseci od dana nastanka nesreće. Utvrđeni su limiti za nesreće koje se dogode u inostranstvu, za medicinsko-hirurške i farmaceutske troškove sa vremenskim ograničenjem od 18. meseci. Takođe, utvrđena je minimalna kompenzacija ukoliko usled sportske povrede lice ostane teški invalid (kvadriplegija), nastupi smrt koja je direktno njom uzrokovana, ili ukoliko nije nastala kao direktna posledica sportske povrede, kao i limit za stomatološke troškove. Kao što vidimo iz svega navedenog, potreba za ovom vrstom osiguranja je u Španiji davno prepoznata i poprilično detaljno razrađena.

### ***Načini realizacije osiguranja sportista u praksi***

Sportske organizacije, fizička i pravna lica u Republici Srbiji mogu da ugovore osiguranje sportista sa trajanjem od godinu dana ili isključivo za vreme trajanja određenog takmičenja.<sup>29</sup> Osiguranje može biti ugovoreno kao individualno, gde je precizno navedeno ko je ugovarač, ko osiguranik a ko korisnik osiguranja, sa izdavanjem posebne polise osiguranja, ili kolektivno kada se jednom polisom osigurava više lica. Treba napomenuti da je kolektivno osiguranje moguće i kod individualnih sportova, s tim što će tada polise zaključivati u ime svih individualnih takmičara, na primer, sportski savezi ili organizatori takmičenja.<sup>30</sup> Prednost kolektivnih ugovora o osiguranju je u jednostavnijem načinu sklapanja, u većoj težini ugovora (veći broj osiguranika, veća premija), što ugovaračima, a to znači i osiguranim licima, omogućuje dobijanje povoljnijih uslova osiguranja (veće osigurane sume, manja premija, posebni popusti).<sup>31</sup> Osigurati se mogu i profesionalni sportisti, ali i sportisti amateri. Lica potpuno lišena poslovne sposobnosti ne mogu se osigurati. Osiguranje od nezgode obuhvata osiguranje od:

- smrti usled nezgode
- trajnog invaliditeta

---

<sup>29</sup> <http://centarzaosiguranje.com/osiguranje-sportista/>, pristup: 17.04.2018.

<sup>30</sup> Stanić M. (2017), „Sport(isti) i osiguranje“, *Naknada štete i osiguranje*, Zrenjanin, 499.

<sup>31</sup> Bojinović Ž. (2011), „Mogućnost prenošenja ili umanjenja rizika sa sportista“, *Crnogorska sportska akademija „Sport Mont“* br.31, 32, 33, 384.

- privremene sprečenost za rad (dnevna naknada)
- troškovi lečenja (finansijski izdaci za lečenje uzrokovanih nezgodom)<sup>32</sup>

Potrebno je da nesrećni slučaj nastupi pri sportskoj delatnosti osiguranika, za vreme treninga i takmičenja u navedenoj grani sporta, za vreme dok se osiguranik nalazi na neprekidnom putu van sedišta sportske organizacije čiji je član, i to od kuće do mesta određenog za treninge ili takmičenje, i na povratku kući, ili pri obavljanju određenih dužnosti po nalogu uprave sportskog društva i to: učešće na sportskim sastancima, konferencijama, nabavci sportskih rekvizita i sl, kao i dok je na putu u vezi sa obavljanjem ovih poslova. Korisnik osiguranja, odnosno osiguranik, ima pravo na celu osiguranu sumu za slučaj smrti usled nezgode ili potpunog invaliditeta, procenat od osigurane sume koji odgovara procentu invaliditeta, ako je usled nezgode kod osiguranika nastupio invaliditet, naknadu troškova lečenja koje osiguranik sam plati i koji ne padaju na teret zdravstvenog osiguranja, a nastali su kao posledica nezgode, ili ugovoreni iznos dnevne naknade, ako nezgoda ima za posledicu osiguranikovu prolaznu nesposobnost za rad.<sup>33</sup>

Kod nas, a ni u ostalim zemljama regiona još uvek ne postoje specijalizovana osiguravajuća društva koja se bave isključivo osiguranjem sportista, dok je to u nekim zemljama odavno praksa. Još 1986. u Australiji je osnovan poseban *LLyodov* sindikat 3334 *Sportcover* za osiguranje sportskih rizika, koji je vrlo brzo proširio delatnost na Veliku Britaniju, Novi Zeland i Evropsku uniju. Bavi se osiguranjem svih mogućih sportova, od badmintona preko fudbala, rukometa, košarke, do jedrenja, stonog tenisa, gimnastike, različitih borilačkih sportova. Obuhvaćeni su i profesionalni i amaterski sport. Tako su u drugoj kategoriji vrlo poznati i popularni tzv. paketi sportskog osiguranja za vikend, kad se ljudi više bave različitim sportskim aktivnostima. U vrlo kratkom vremenu sindikat je uspeo da osigura više od dva miliona sportista. U Francuskoj postoji već dugo posebno specijalizovano osiguravajuće društvo za sportske rizike pod nazivom *Mutuell national des sports/Azur*, koje uprkos tome što se i drugi osiguravači bave osiguranjem sporta ima najviše zaključenih ugovora o osiguranju. Takođe je i u Nemačkoj sastav osiguranja jako dobro razvijen i sportski savezi imaju sklopljene okvirne ugovore za sve svoje članove.<sup>34</sup> U Velikoj Britaniji raste broj osiguravača specijalizovanih za osiguranje sportista, sve je više zaposlenih i uvećava se imovina u toj oblasti. Na tržištu više od dve decenije posluje osiguravač *Bluefin Sport*, kojem klijenti iz sportskog sveta godišnje povere premije vredne po nekoliko miliona funti. U portfelju imaju amaterske i profesionalne sportske klubove i ugovore

---

<sup>32</sup> <http://centarzaosiguranje.com/osiguranje-sportista/>, pristup: 17.04.2018.

<sup>33</sup> <https://wiener.co.rs/Za-privredu/Osiguranje-zaposlenih/Nezgodu/Osiguranje-sportista>, pristup: 17.04.2018.

<sup>34</sup> Čurković M. (2007), „Mnogo rizika, malo osiguranja“, *Svijet osiguranja*, br. 2/2007, 49.

o osiguranju vrhunskih sportskih asova. U listu klijenata upisali su i mnoge britanske olimpijce i paraolimpijce.<sup>35</sup>

Kod profesionalnih sportista nije retka pojava da osiguraju pojedine delove tela. Svoje noge su osigurali čuveni fudbaleri Kristijan Ronaldo (144 miliona dolara) i Deivid Bekam (70 miliona dolara). Vozač ekipe Ferari u šampionatu Formule Španac Fernando Alonso osigurao je palčeve ruku na deset miliona evra. Palčevi Fernanda Alonsa su simbol, uz to su i važni za upravljanje bolidom u F1 i znak za pobjedu. Naši košarkaški reprezentativci koji igraju u NBA ligi ukupno su osigurani na 100.000 dolara po jednom evropskom ili svetskom prvenstvu. Osiguranje delova tela, u Srbiji za sada ne postoji i nema ni zakonskog okvira za formulisanje i ugovaranje takvih proizvoda, ali ni realnih zahteva od strane klijenata.<sup>36</sup>

### **3. Zakon o sportu Republike Srbije**

Po pitanju osiguranja od odgovornosti, Zakon ne predviđa nijedan slučaj obaveznog osiguranja, već samo normira slučajeve odgovornosti za štetu. U tom smislu, Zakon pravi razliku između odgovornosti za štetu koju pretrpi sportista i sportski stručnjak ili je navedena lica prouzrokuju drugom licu<sup>37</sup> i odgovornost organizatora sportske priredbe za štetu koja nastane sportistima, gledaocima, drugim učesnicima sportske priredbe i trećim licima<sup>38</sup>.

Bitno je napomenuti da je Zakonom isključena odgovornost za štetu koju prilikom bavljenja sportskom aktivnošću, odnosno obavljanja stručnog rada pretrpi sportista ili sportski stručnjak, a koja je, u skladu sa sportskim pravilima, rezultat uobičajenih opasnosti i rizika bavljenja određenom sportskom aktivnošću, odnosno obavljanja određenog stručnog rada u sportu, ili opisanu štetu i pod istim okolnostima pričine drugom licu. Isto tako, organizator sportske priredbe će odgovarati samo ukoliko nije ispoštovao sve zakonske obaveze koje se tiču organizovanja sportske priredbe.

Sa druge strane, Zakon je predvideo dva slučaja obaveznog osiguranja od posledica nesrećnog slučaja. Sportska organizacija dužna je da zaključiti ugovor o osiguranju svojih vrhunskih sportista<sup>39</sup> i vrhunskih sportskih struč-

<sup>35</sup> „Bluefin sport” ekspert za osiguranje sportista, list kompanije Dunav osiguranje, br. 361/2013, 10., <https://www.dunav.com/wp-content/uploads/2016/11/Casopis-Osiguranje-361.pdf>, pristup: 15.04.2018.

<sup>36</sup> Ostojić S., Ostojić N. (2011), „Obavezno osiguranje sportista u Srbiji“, *Crnogorska sportska akademija „Sport Mont“* br. 34,35,36, 274.

<sup>37</sup> Zakon o sportu, član 23 st. 2.

<sup>38</sup> Zakon o sportu, član 157.

<sup>39</sup> Vrhunski sportista je sportista koji je na osnovu ostvarenih vrhunskih sportskih rezultata na sportskim takmičenjima i drugim načinima njihovog postizanja u skladu sa sportskim pravilima nadležnog međunarodnog sportskog saveza rangiran, u skladu sa Nacionalnom kategorizacijom sportista, u kategoriji vrhunskih sportista.



njaka od posledica nesrećnog slučaja za vreme obavljanja sportske aktivnosti, odnosno stručnog rada u sportu<sup>40</sup>. Zakon, takođe, u tom pogledu propisuje i minimalnu osiguranu sumu na koju mora biti ugovoreno obavezno osiguranje po jednom sportisti, odnosno sportskom stručnjaku, tako da ona ne može biti niža od: 10.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za slučaj smrti sportiste, odnosno sportskog stručnjaka; 20.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za slučaj trajnog gubitka opšte radne sposobnosti sportiste, odnosno sportskog stručnjaka ili sposobnosti da se bavi sportskim aktivnostima i sportskim delatnostima; 5.000 evra u dinarskoj protivvrednosti za slučaj privremene sprečenosti za bavljenje sportskim aktivnostima i sportskim delatnostima, na ime naknade za gubitak prihoda i stvarnih troškova lečenja sportiste, odnosno sportskog stručnjaka<sup>41</sup>. Novina važećeg Zakona u odnosu na stari je ta što ukoliko sportska organizacija propusti da učini svoju obavezu zaključivanja ugovora, pored sportske organizacije, za naknadu štete će odgovarati i nadležni nacionalni granski sportski savez<sup>42</sup>.

Još jedna novina važećeg Zakona je što predviđa još jedan slučaj obaveznog osiguranja sportiste<sup>43</sup>, odnosno sportskog stručnjaka koji nastupa za nacionalnu sportsku reprezentaciju od posledica nesrećnog slučaja za vreme nastupa za istu<sup>44</sup>. Dakle, Zakon je proširio obavezu osiguranja od posledica nesrećnog slučaja i na ostale sportiste, sa tom razlikom da se ovim osiguranjem kod vrhunskih sportista i sportskih stručnjaka mora obuhvatiti ceo period obavljanja sportske aktivnosti, odnosno stručnog rada u sportu, dok obaveza osiguranja ostalih sportista postoji samo u slučaju da isti nastupa za nacionalnu sportsku reprezentaciju i samo za vreme nastupa.

Iako je nesporno da je važeći Zakon o sportu značajno unapredio regulativu u oblasti osiguranja, po mišljenju autora, još uvek postoje određeni nedostaci i propusti, pogotovu ako se uzme u obzir razvoj regulative na ovom polju u uporednom pravu.

Na prvom mestu, kao najveći nedostatak, treba istaći nepostojanje posebne regulative koja se odnosi na osiguranje od odgovornosti i to pre svega organizatora takmičenja. Iako je Zakonom predviđeno da pored organizatora priredbe, u određenim slučajevima<sup>45</sup> odgovara i nadležni nacionalni granski

---

<sup>40</sup> Zakon o sportu, član 21 st.1.

<sup>41</sup> Zakon o sportu, član 21 st. 2.

<sup>42</sup> Zakon o sportu, član 21 st.4.

<sup>43</sup> Sportista je lice koje se bavi sportskim aktivnostima, i pod taj pojam se ubrajaju: sportista amater, profesionalni sportista, sportista takmičar, vrhunski sportista, perspektivni sportista, talentovani sportista i kategorisani sportista

<sup>44</sup> Zakon o sportu, čl. 21 st.3.

<sup>45</sup> Nadležni nacionalni granski sportski savez je solidarno odgovoran za štetu koju na sportskoj priredbi pretrpi neko od učesnika sportske priredbe ili treće lice usled propusta u organizaciji, ukoliko je dao saglasnost, odnosno dozvolu ili je naložio da se određena sportska priredba održi iako nisu bili ispunjeni svi propisani uslovi, Zakon o sportu, član 157 st. 3.

sportski savez<sup>46</sup>, ipak to nije dovoljno obezbeđenje da će šteta zaista biti i namirena. Naime, Zakon propisuje da organizator sportske priredbe može biti sportska organizacija, savez i druga lica pod uslovima utvrđenim zakonom i sportskim pravilima<sup>47</sup>. Kako je u statutu velikog broja sportskih organizaciji u prvom članu navedeno da je organizacija dobrovoljna, nevladina, nepolitična i neprofitna sportska organizacija, osnovana, kao udruženje, radi organizovanog bavljenja određenom sportskom aktivnošću, osnovano je zaključiti da zbog svog neprofitnog karaktera najčešće ne bi imala dovoljno sredstava da nadoknadi štetu. Ovakvo zakonsko rešenje je nepravedno za oštećenog i iz razloga što on može svoja prava ostvarivati samo pred sudom, dok bi u situaciji kada bi sportska organizacija bila osigurana, ceo postupak bio sproveden pred osiguravajućom kućom, što za posledicu ima daleko jednostavniji, kraći i jeftiniji postupak u odnosu na sudski. Upravo iz navedenih razloga, u mnogim zemljama se, kao instrument zaštite interesa oštećenog, koristi zakonsko obavezivanje organizatora sportske priredbe da se osigura od odgovornosti, o čemu je već bilo reči.

Po pitanju odredaba koje se tiču osiguranja od posledica nesrećnog slučaja, iako je Zakon proširio krug sportista koji moraju biti osigurani, ipak sa druge strane obavezo osiguranje postoji samo za one sportiste koji nastupaju za nacionalnu reprezentaciju i to samo za vreme trajanje nastupa. Međutim, po mišljenju autora, u obavezno osiguranje od posledica nesrećnog slučaja, zakonodavac je pored vrhunskih sportista, trebalo da svrsta još jednu kategoriju sportista, a to su profesionalni sportisti. Zakon profesionalnog sportistu definiše kao sportistu koji se bavi sportskom aktivnošću kao jedinim ili osnovnim zanimanjem kao i drugi sportista koji ima status profesionalnog sportiste u skladu sa sportskim pravilima nadležnog međunarodnog sportskog saveza<sup>48</sup>.

S obzirom na to da je sport u 21. veku sve zastupljeniji, a već je bilo reči i o pojedinim statističkim podacima, činjenica da seniorske svetske rekorde od pre 30 godina danas nadmašuju juniori, granice ljudskih mogućnosti svakodnevno se pomeraju i pred sportiste postavljaju sve veći zahtevi, zbog čega je izloženost povredama sve veća<sup>49</sup>. Isto tako, treba imati u vidu da postoji mnogo ekipnih sportova, te da bi određeni sportista koji se bavi nekim od ekipnih sportova bio kategorisan kao vrhunski sportista, potrebno je da cela ekipa osvoji određeni rezultat<sup>50</sup>, što sa neke strane može da predstavlja veći izazov u odnosu na individualne sportove, gde rezultati zavise isključivo

<sup>46</sup> Nadležni nacionalni granski sportski savez je onaj nacionalni granski sportski savez koji uređuje putem sportskih pravila obavljanje sportskih aktivnosti i sportskih delatnosti u određenoj grani sporta

<sup>47</sup> Zakon o sportu, član 156 st. 2.

<sup>48</sup> Zakon o sportu, član 3 st. 1 tačka 9.

<sup>49</sup> Vojinović Ž., 383.

<sup>50</sup> Pravilnik o nacionalnoj kategorizaciji vrhunskih sportista, *Službeni glasnik RS broj 123/2012*, čl. 8.

od samog sportiste, a ne od celog tima. Sa druge strane, ne treba izgubiti iz vida koliki uticaj u društvu ima sport, jer iako ne učestvuju u samom takmičenju, veliki broj ljudi se pojavljuje u ulozi gledalaca ili navijača kojima sportska priredba predstavlja vid relaksacije, animacije i još šire, vid pozivanja nacije.

Zbog svega navedenog, autori smatraju da je nepravedno iz kruga sportista za koje se propisuje obavezno osiguranje od posledica nesrećnog slučaja, isključiti one sportiste koji kojima je obavljanje sportske aktivnosti profesija, samo zato što nisu još uvek postigli određene rezultate, jer imaju isti društveni uticaj i trpe istovetne posledice povreda kao i vrhunski sportisti.

#### **4. Zaključak**

Sport kao organizovana aktivnost, na koju se primenjuju određena pravila, postoji vekovima unazad. Iako se iz decenije u deceniju beleži porast interesovanja za učešće u različitim sportskim aktivnostima, ne može se reći da navedeno može imati uticaja na društveno uređenje pravila koja se odnose na sport. Sportske povrede su oduvek bile neminovna posledica bavljenja sportskom aktivnošću, te je mehanizam zaštite sportista odavno trebalo da bude kompletnije uređen, kako po pitanju zakonske regulative, tako i po pitanju realizacije osiguranja u praksi. Već je navedeno da je važeći Zakon o sportu Republike Srbije napravio određene korake ka adekvatnijoj regulativi osiguranja u oblasti sporta, međutim čini se da naše sportiste još uvek očekuje dug put do momenta kada će ta regulativa biti u potpunosti usklađena sa njihovim realnim potrebama i rizicima koje sa sobom bavljenje ovom aktivnošću nosi. Sa druge strane, problem nastaje i iz razloga što još uvek ne postoje osiguravajuća društva specijalizovana isključivo za osiguranje u oblasti sporta, pa samim tim ni zaposleni u istim koji su usmereni u potpunosti na navedeno osiguranje. Daljom njihovom edukacijom i specijalizacijom pojedinih osiguravajućih društava isključivo za sportsko osiguranje omogućila bi se adekvatnija zaštita, pogotovo obzirom na različitost rizika koji svaki sport sa sobom nosi.

\* \* \*

### ***SPORT INSURANCE TYPES (NATIONAL AND COMPARATIVE LAW)***

#### ***Summary***

*Sport is an unavoidable part of human life, whether it is a form of entertainment, recreation or professional activity. However, although it has a pos-*

*itive impact on psycho-physical development, it also carries with it high risks of damage caused by various injuries. One of the main forms of protection of aggrieved party is sports insurance. It is based on the principle of voluntariness, although with the increasing development of sports, in certain countries the legal introduction of compulsory insurance is also evident in certain cases. In the first part of the article authors deal with types of insurance in the sport, which includes liability insurance and sport accident insurance, while in the second part, accent will be on domestic legislation, stating certain shortcomings, which, according to the authors exist, as well as the implementation of this type of insurance in practice, with reference to comparative solutions.*

**Key words:** *sport, insurance, sportsmen, sports law, compulsory insurance*